

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmend.

Partidul constituțional — regnicolar.

Sibiu, 1 Octombrie n.

Contele Andrassy Gyula, fost ministru de interne pe vremea coaliției, plămăditorul celebrului proiect de lege electoral cu vot plural, a desvălit deci, după cum am arătat în numărul penultim, steagul, sub care și cheamă aderenții și cheamă și țara la luptă în contra guvernului și a majorității actuale parlamentare.

A înființat adevărat un nou partid politic, pus sub a sa conducere, și numit partidul constituțional regnicolar, probabil pentru a se deosebi de partidul în fruntea căruia se afla nobilul conte pe vremea coaliției, și care era numai partid constituțional, nu și regnicolar. I-a dat numirea de partid constituțional din motivul, că scopul pe care-l urmărește e salvarea și întărirea constituției patriei, deteriorată rău de actualul guvern și de disciplinată și supusă sa majoritate parlamentară, și poate că și în speranța, că vechii săi credincioși de pe vremea coaliției, cari astăzi stau în dietă pe băncile partidului guvernamental, vor trece iute și de grabă în tabăra sa. Dar în speranța aceasta, dacă a avut-o, s'a înșelat, pentru că nici unul dintre cei ce numai înainte cu patru-cinci ani îi jurau credință până la moarte, pentru că la nouele alegeri aceeași credință să o jure altora, nu s'a înrolat sub steagul său, ci a rămas acolo unde se simte bine, în tabăra guvernului.

Dar lucrul acesta nu împoartă. Nici un partid nu s'a născut tare și mare deodată, mai ales când e partid opozițional. În momentul însă în care partidul nou al contelui Andrassy nu va mai fi partid de opoziție, ci partid guvernamental, se vor ivi aderenții în număr mai mare chiar decum va cere trebuința, și se vor îmbulzi pentru a fi primiți în

partid și aceia, cari astăzi îl combat și-l bat joc de noua acțiune politică a contelui Andrassy.

Pentru că nobilul conte are firma intențiune să pună mâna pe putere. A spus-o aceasta destul de limpede în vorbirea rostită cu ocazia inaugurării noului său partid, când a făcut următoarele declarațiuni:

„Situția monarhiei, în urma prefacerilor în politica externă, e cu mult mai gravă decât până acum. Și cu toate că, multe milioane de cetățeni nemaghiari țin cu credință la monarhie și la dinastie, totuși posibilitatea gravității în afară există necontestat. Numai Maghiarii e izolat aici, fără a putea căuta sprijin altundeva. Între astfel de împrejurări acela, care vrea să asigure viitorul, care se numește bărbat de stat, trebuie să bage bine de seamă, ca să nu vatăme sensibilitatea tocmai a rasei maghiare. Din toate acestea eu am tras concluziunea, că mi-se impune datorința de prima ordine, față de care toate celelalte au să fie date la o parte, de a înădri constituția, de a face tot posibilul, care servește spre zdrobirea acestui regim periculos. Din toate acestea am scos datorința ce mi-se impune, de a mă zău să iau puterea. Celce crede, că e vorba de o ambiție josnică, e vrednic de compătimit. Am avut ocaziune destuleori să ajung ministru-prezident, dar n'am ajuns. Acum însă îmi țin de datorință, ca noi, partidul, care acum se înființează, să lucre din toate puterile, ca să ajungă la putere. Și anume, pentru aceea, pentru că constituția poate să fie întărită numai cu creări pozitive, deci avem să creăm instituțiunile, pe cari apoi poate să fie clădită constituția. Datorința aceasta m'a condus și la aceea, să pun la o parte și eu pretenșiunile, cari de altcum îmi sunt legate de inimă, să nu-mi leg onoarea politică de pretențiuni, cari, după experiențele de până acum, duc la conflicte. După lungă meditare m'am decis să aduc în privința aceasta

orice jertfă, necesară pentru ajungerea scopului...”

Știm așadar din declarațiunile acestea, că contele Andrassy are un scop bine stabilit pe care-l urmărește: ajungerea sa și a noului partid la putere, după răsturnarea actualului regim periculos, care nimicește constituția, deci după căderea contelui Tisza, în contra căruia va duce în viitor lupta cea mai necrutătoare. Și știm, că pentru a-și putea ajunge scopul, nobilul conte aduce jertfe, mari jertfe, abandonează pretenșiunile cari îi sunt legate de inimă, dar cari duc la conflicte, adevărate pretenșiunile militare, pe cari le cerea mai înainte și contele Andrassy dela Coroană cu aceeași stăruință, cu care le cereau independenței.

În sus deci contele Andrassy și-a netezit bine calea, ca la momentul dat să poată fi numit ministru-prezident al țării, demnitate, la care putea să ajungă și în trecut, dacă nu ținea atât de mult la pretenșiunile, pe cari acum le pune la o parte, fiind convins, că sunt nerealisabile.

Dar contele Andrassy știe foarte bine, că nu numai în sus, ci și în jos trebuie netezită calea, pentru a putea fi ajuns scopul pe care-l urmărește, și de aceea a compus și un program amănunțit, pe temeiul căruia și-a înființat noul partid, pentru că prin promisiunile și angajamentele cuprinse în program, se atragă și țara, alegătorii, cetățenii, pe partea sa. Căci știut este, că puterea o dă numai Coroana; dar asigurarea și trăinicia ei depinde dela celalalt factor constituțional, dela țară.

Programul de acțiune al noului partid politic l-am schițat pe scurt în numărul penultim al ziarului nostru. Cetitorii noștri îl cunosc deci și-și vor fi făcut singuri judecata asupra lui. E frumos alcătuit, nu-i vorbă, programul contelui Andrassy, dar are o singură scădere, aceea, că nu e sincer. Vorba Românului: lupul

și schimbă părul, dar nărvul nu. Contele Andrassy își schimbă vorbele, dar sentimentele nu. Ținem, că nu poate să urmărească o politică mai conciliantă față de naționalitățile nemaghiare din patrie acela, care pe vremea când se afla la putere spunea, că chiar și numai existența naționalităților nemaghiare în patria aceasta e o vătămare pentru națiunea maghiară, și că nu poate să dorească în mod sincer estinderea dreptului electoral acela, care ca ministru pusese dreptul de vot pe bazele pluralității. Apelând deci acum de nou la țara pe care a tras-o odată pe sfoară, putem să asigurăm pe nobilul conte, că cel puțin în ce privește naționalitățile nemaghiare, și mai ales pe Români, apelul său nu va afla în jos nici un resunet. Iar Maghiarii, dacă vreau să fie de nou păcăliți, dee-i ascultare!...

Contele Tisza și Românii.

În zilele din urmă a fost de nou vorba, în ziarele maghiare și în cele românești, despre intențiunile guvernului de a ajunge la înțelegere cu Românii, prezentându-se lucrurile însă astfel, ca și cum împăcarea s'ar încerca de nou în urma unei presiuni venite de sus, în scopul, ca raporturile dintre monarhia noastră și regatul român să nu se înăsprească și mai tare. Dela un politician de frunte, pus în poziția de a cunoaște bine intențiunile actualului guvern, primim însă informația, că nu e vorba de nici o presiune dela loc mai înalt asupra guvernului cu privire la împăcarea Românilor din statul ungar, ci dacă firul pertractărilor cu conducătorii Românilor va fi reluat, aceasta se va întâmpla, pentru că contele Tisza, actualul ministru-prezident, cam de douăzeci de ani se ocupă în mod permanent, cu toată seriozitatea și sinceritatea, cu chestia română din Ungaria, cu resolvarea ei pacifică, pe calea aplanării divergențelor și a

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

(Urmare).

În urma observărilor de mai sus cartea aceasta poate fi potrivită numai pentru bibliotecii parohiale. Observ, că pentru bibliotecii școlare și parohiale sunt cu mult mai potrivite cărți originale românești, ear traduceri să fie cât se poate mai libere, căci altfel numai cu greu se pot asimila gândirile noastre, când în loc de nume ca: Burcuș, Balan, Cazac, Negru, Leu, — apoi Joan, George etc. cetești nume ca: Neptun, Hector, Trick Harry etc.

II. Istorie de D-na Colomb, traducere de D. Stăncescu.

Cartea aceasta cuprinde istorioare de conținut potrivit parte pentru copii de școala cotidiană (cl. V și VI) și școala de repetiție, parte pentru adulți. Toate istorioarele, atât ca fond, cât și ca formă sunt foarte bine reușite. Valoarea educativă a scrierilor d-nei Colomb în general, și a acestor istorioare, Stăncescu o apreciază când zice, că în ele „se degejază o filosofie ușoară, pe care nu se poate să nu o înțelegi, o morală sănătoasă, cu care nu ți se urește, o bunătate de inimă, cu care nu se poate să nu te unești. Te simți mai bine după ce ai

citit ceva de acest autor, vederile ți se lărgesc, înțelegi mai mult suferințele ce îndură alții și ți-e milă de durerile lor”.

Voiu lăsa să urmeze aprecierea fiecărei povestiri în ordinea cum sunt puse în carte.

1. Predica unchiului Gottlieb. Autorul ne arată cum trebuie consolată un nenorocit și zice: „Atunci trebuie, ca mai înainte de toate și mai presus de orice să înalți inimile, să-l faci să nu șovăiască, să cugete la lucruri înalte, căci acelea te duc în o lume mai bună”.

Gottlieb mângâia nu direct, ci indirect prin povestirea unei legende cu conținut asemenea întâmplării celui nenorocit. Așa pentru o mamă, ce-i murise copilul ei dragă, povestește o legendă despre o mamă, care avusese o nenorocire asemenea ei. O femeie roagă pe Dumnezeu să-i trimită (să nască) un inger. Dumnezeu o ascultă și la timpul său îi împrumută un inger. Mama singură îl cunoaște că-i inger, se bucură, dar cu atât mui mult se întristează, când ingerul merge în cer (fata moare). Mângâiată de ingerul ei, ea așteaptă momentul revederii, fără să mai plângă. Predica lui Gottlieb e pentru mamă un mijloc de reculegere, de speranță, de liniștire.

Istoriara e frumoasă, instructivă, nobilizează inima, fiind de conținut religios. Limba ei fiind aproape științifică, grea de înțeles, e potrivită pentru bibliotecii parohiale dela oraș.

2. Cu o rândunică nu se face primăvară. Autorul spune, cum o rândunică în dorul ei pentru patrie sosește prea curând, — cum privitorul o teme, că va peri de frig, — și-i zice: cu o rândunică nu se face primăvară. La acestea rândunica îi replică, că e adevărat ce zice, dar să-și însemne, că ea, dacă nu e fericirea deplin, e speranța zilei de mâine, să fie dar mângâiat.

Atât ca fond cât și ca formă e reușită; din cauza stilului înalt e potrivită numai pentru școala de repetiție și adulți de ambele sexe. Iubirea de patrie, de care rândunica e pătrunsă și pentru care-și jertfește sănătatea, numai să-și revadă patria, e un exemplu educativ foarte frumos.

3. Intr'o curticică. În iedera de pe pârreții unei case, e un cuib cu pui. Un pui sburdalnic voinde să sboare, cade în curte și se rănește, unde e silit să rămână, până ce poate sbura. Părinții iubitori îl îngrijesc, iar frății și rudele se bucură, că fiul perdut era, și s'a aflat.

Subiectul e luat din cercul copiilor, e reușit tratat, iar limba frumoasă, și simplă face, ca această piesă să fie citită și de elevii cl. V și VI, școala de repetiție și adulți. E instructivă, întrucât se cunoaște iubirea părinților față de copii, pedeapsa copilului sburdalnic, recunoașterea greșelii, necesitatea de a se exercita și încrede tot mai mult în puterile proprii, plus că de aici

se poate culege esecarea mai multor maxime și proverbe.

4. Închis. Un servitor la o teatralistă ambulantă iubește fetița mică a acelei femei. Murind această fetiță, servitorul rămâne în acel oraș, ca să fie aproape de mormântul ei, pe care îl îngrijește, așa că toată agoniseala lui o jertfește pentru înfrumusețarea mormântului acelei fete scumpe, pe care o iubește și dincolo de mormânt. Din cauza conținutului e potrivită numai pentru adulți.

5. Dimineața și seara. O frumoasă piesă de cetire, atât ca fond cât și ca formă, poate face cinste unei cărți de cetire pentru anul V și VI. E un tablou foarte reușit al dimineții, când se începe munca economului și a școlarului, — al sării atât de înviorătoare și mulțămitoare pentru omul, care făcându-și datoria peste zi, se întoarce mulțămit la căminul său. E acomodată pentru elevii cl. V și VI, școala de repetiție și adulți.

6. Pasărea doctorului. Bătrânul doctor, stimat de tot orașul, rămâne văduv și singur; zilele ultime le petrece în societatea unei păsărele în colivie, căreia, simțind că lui și așa i se apropie sfârșitul, îi redă libertatea. Atât ca fond cât și ca formă e potrivită pentru cl. V și VI, școala de repetiție, civile, gimnazii străine și adulți.

(Va urma)

eliminării motivelor agitaționale, condus fiind de năzuința patriotică, de a da chestiei o astfel de rezolvare, care pe lângă interesele statului, să satisfacă pe deplin și interesele politice și culturale ale Românilor, și să asigure astfel pacea desăvârșită pe multă vreme înainte între Maghiari și Români.

Ministrul de culte în Sibiu.

Luni seara la orele 8 și 56 minute, conform programei, a sosit în gara Sibiului Excelența Sa dl Iankovich Béla, ministrul de culte și instrucțiune publică, însoțit de secretarul său Dr. Coloman Kisfaludy. În calea sa spre Sibiu, Excelența Sa a fost întâmpinat la Copșa de comite-tele suprem Walbaum, vicecomitele Fabritius și directorul suprem de studii Walther. La sosire în gara orașului nostru, ministrul, salutat de vicecomitele Fabritius și de primarul Dörr, a rostit câteva cuvinte de mulțumire. Mai erau de față la primire directorii și profesorii diferitelor institute de învățământ, ofi-cianții comitatului sub conducerea protonotarului Șt. Stroia, funcțio-narii dela finanțe conduși de direc-torul Kedves, și mulți alții. În onoa-rea înaltului oaspe, care a descins la hotelul „Împăratul roman”, s'au arborat steaguri pe edificiile publice.

Ieri, Marți, dimineața la orele 8, Excelența Sa domnul ministru împreună cu consilierul de secție, Dr. Petru Ionescu, care asemenea sosise la Sibiu, și cu secretarul Dr. Kisfaludy Kálmán au vizitat mai întâi Seminarul nostru „Andreian”, asistând la prelegeri. De aici a plecat la preparandia de învățătoare rom. cat., apoi la școala de industrie cas-nică a „Reuniunii femeilor române”, unde a privit cu mare interes ță-săturile noastre cu motive țărănești. A mai vizitat înainte de ameză gim-naziul de stat, iar la orele 11 a primit în audiență câteva deputațiuni și par-ticulari. Masa a luat-o la I. P. S. Sa, Mitropolitul Ioan Meșianu la ora unu. La masă au mai luat parte: Dr. P. Ionescu, consilier de secție, Kisfa-ludy, secretarul domnului ministru, șefii autorităților bisericești și ci-vile din loc, directorii de școale și asesorii consistoriali. Excelența Sa, Mitropolitul, a toastat în onoarea distinsului său oaspe, iar domnul mi-nistru a răspuns în mod foarte căl-duros închinând pentru Excelența Sa domnul Mitropolit.

După ameză, Excelența Sa, dom-nul ministru a vizitat semeniarii luteran, școala civilă de fete a „Aso-ciațiunii”, Muzeul și biblioteca „A-sociațiunii”, a asistat apoi la repre-sentațiunea teatrală și la orele 8 seara a luat cina la domnul comite suprem Walbaum. Astăzi, Mercuri, s'a dus la Cristian ca să viziteze școalele populare, săsești și romă-nești de acolo, iar după reîntoar-cere va mai vizita celelalte școale din Sibiu, va lua apoi masa la e-piscopul săseșc Dr. Teutsch, iar la orele 4 și jumătate pleacă cu trenul la Blaj.

Câteva date biografice:

Ministrul de culte Iankovich, în timp relativ scurt, a făcut o în-semnată carieră politică. Ales de-putat în cameră la 1910, a ocupat în curând locul de viceprezident al parlamentului. Nu mult după aceasta a fost numit secretar de stat în mi-nisterul de culte, ear pe urmă i s'a încredințat conducerea acestui de-partament în calitate de ministru. Astăzi are vârsta de 49 ani. Și-a terminat studiile secundare în Te-resianul din Viena, ear drepturile la facultatea din Budapesta și Paris. Trecând doctoratul în științele de

stat, s'a ocupat cu studiul știin-țelor naturale și a cercetat în acest scop universitățile din Londra și Freiburg. A întreprins lungi călătorii. În timp de un an și jumătate a vi-zitat Statele unite, Mexico, Japonia, Pekingul, Indochina, Java, Ceylon și interiorul Indiei. În călătoriile sale a dat atențiune în deosebi rapor-turilor economice și culturale din țările amintite. Intors în capitală a deschis la universitate ca agregat (docent privat) un curs despre che-stiuni financiare și de credit.

Pentru educația religioasă.

Consistorul nostru arhidiecezan, ca se-nat școlar, a publicat în nrul 89 al „Tele-grafului Român” o notă oficială, în care hotărăște, că de aici încolo în prima Duminecă a fiecărei luni de peste an se va ține după ameză la 4 ceasuri Vecernie pe sama acelor fii ai bisericii noastre, — mai ales ucenicii dela meserii și servitorime, — cari în altă vreme a zilei nu sunt liberi; ear după vecernie are să li se rostască și câte o cuvântare de învățatură.

Ziarul „Românul” din Arad reproduce în numărul de Joi această notă oficială și o însoțește cu următoarele observări:

Iată o măsură bună și necesară, care s'a luat din partea autorității bisericești a arhidiecezei gr. or. transilvane, și o măsură care trebuie să se generalizeze. În adevăr, de educația religioasă a viitoarei noastre clase de mijloc până acum nu s'a purtat niciări grije cum se cade. Ucenicii dela meserii au fost lăsați fără n'ci o îngrijire de ordin sufletesc.

Ceeace s'a făcut acum în Sibiu trebuie să se facă în toate locurile unde avem ucenici de meseriași. Căci să ne gândim numai un moment la viața ucenicilor dela orașe.

Aproape toți sunt băieți dela țară, trecuți prin școală confesională, pe care au urmat-o câțiva ani. Acasă ei cercetau biserica și începuseră a primi o oarecare educație re-ligioasă. La vârsta de 13—15 ani ajung în vârtejul vieții de oraș, între străini de legea și de limba noastră, la patroni cari n'au nici voință, nici puțință de a se îngriji de educația lor religioasă. Patru ani de zile băieții aceștia nu mai văd biserica decât din stradă. Puțina istorie biblică pe care au știut-o o uită de jumătate, cu toată instruc-ția religioasă ce li se dă o răă pe săptămână. Melodiile cântărilor bisericești nu-i mai pre-ocupă, — serviciul divin deasemenea. În schimb învață fel de fel de lucruri străine, cari le copleșesc sufletul diformându-li-l zi de zi. Inceput cu inculcarea, grație calfelor și patronilor, încep a face cunoștințe cu ideile socialismului de stradă, a cărui jertfă cad foarte ușor — și sfârșitul adesea e, că din băieții noștri nevinovați dela țară, ies oameni insuflețiți pentru „Internaționale” și indife-renți față de biserica și neamul nostru.

Și aceasta e o mare pierdere. Noi suntem un popor care trebuie să lucrăm din toate puterile ca să nu se piardă nici un singur individ care ne-a aparținut, necum să ne putem uita impasibili cum se înstrăi-nează de noi o întreagă clasă, — ceeace formează legătura între clasa de jos și între cea de sus.

De aceea cazul dela Sibiu ni se pare foarte prețios. Consistorul, obligând pe uce-nicii meseriași să meargă odată pe lună la slujbă dumnezeiască împreună cu predică, a făcut un mare bine bieților ucenici și un mare bine poporului întreg. Se va putea influența prin aceasta într-o măsură incom-parabil mai mare asupra moralității și reli-giosității viitorilor noștri meseriași.

Ar fi de dorit ca această măsură să se ia în toate orașele.

Importanță e și partea cealaltă a mă-surii din chestiune, că adevă la serviciul di-vin special pentru ucenici pot lua parte și alți credincioși ai bisericii, cari în altă parte a zilei nu se pot înlesni să meargă la slujbă. Așadar servitorii și servitoarele.

Ceeace s'a zis mai sus despre ucenici se poate zice și despre aceștia: la oraș nici ei nu mai au nici un contact cu biserica, ceeace și pentru ei înseamnă adesea un dezastru moral. Câți nu se strică morali-cește din cauza că nu mai aud cu anii o vorbă sfântă, o poruncă, un sfat evangelic? Stăpânii servitorilor și servitoarelor la noi n'au frumosul obicei, care se găsește la Englezi, de a ceti Sămbătă seara Biblia în auzul tuturor ai casei, inclusiv servitorii și servitoarele, — să facă dar cel puțin atâtea cât se poate acum: să-și trimită odată pe lună, Dumineca după amiază, servitorii la biserică. Nu numai servitorii vor folosi, ci și stăpânii prin aceasta.

Din Budapesta.

Universitarii noștri și moartea lui Aurel Vlaicu.

Moartea lui Aurel Vlaicu a îndurerat și inimile alor 300 studenți universitari din Budapesta. Vestea morții lui Vlaicu li s'a adus la cunoștință în această mare, în acest furnicar modern, prin zările ungu-rești, cărora însă crezământ nici unul dintre noi nu voia să le deie. Dar veșmântul de jale al ziarelor noastre ne-a făcut începutul vărsării de lacrimi și nu arareori vedeai pe drum, pe la universitate și pe la Societatea „Petru Maior” fețe întristate de ale tine-rilor noștri cari pot zice — vor fi o po-doabă a neamului, căci nu s'au oprit stu-denții noștri numai la lacrimi și la tele-grama, pe care Societatea „Petru Maior” o a trimis la ziarul „Românul”, ci studențiile univ. română din Budapesta a aflat de bine să-și manifesteze și în biserică sentimentele sale față de însușitorul și idealul ei, Aurel Vlaicu.

Astfel la insistența studenției s'a ofi-ciat prin P. Cuv. Sa protosinodul Gh. Bo-goeviciu un parastas solemn, Duminecă în 21 Sept. a. c. în capela gr. or. română de aici. A participat întreaga tinerimea uni-versitară, aproape fără excepție — și se poate cu drept cuvânt spune, că niciodată capela română de aici n'a mai cuprins între modestele ei ziduri atâtea tinerime. E o do-vadă aceasta, că universitarii noștri sunt oameni serioși, cuprinși de sentimentul iu-birii de Dumnezeu și biserica lui.

La sfârșitul parastasului dl Gh. Comșa a rostit o cuvântare, din care reținem urmă-toarele:

„Cine mi va da aripi ca de porumb, să sbor și să găsesc odihnă?”
Psalm 54, vers 7.

Intristat public și îndurerat frații!

Dela o parte până la cealaltă a celui mai mic colțor de pământ a străbătut ca iuteala fulgerului vestea dureroasă că este azi un neam sbuciumat, un popor chinuit, care în zilele acestea a dus la groapă pe unul din cei mai devotați fii ai săi și ni s'a dat să știm și noi cei din marea aceasta de străini, că acest neam e neamul nostru, iar mortul e tot al nostru, e îndrăzețul străbător de văzduhuri, e însuși nemuri-torul Aurel Vlaicu. Și vestea aceasta face să ne împurpazeze inimile de sânge, căci Vlaicu s'a născut român, a înfruntat nă-praznicele vânturi pentru neamul românesc și a murit pentru gloria și cinstea neamului acestuia.

Vlaicu n'a fost numai un reprezentant însemnat al progresului pentru omenime, ci a fost un reprezentant specific al menirii neamu-lui nostru pe plaiurile stropite cu sângele cel sfânt al moșilor și strămoșilor noștri, pentru faptul, că s'a jertfit pe seama neamului în așa chip, ca lumea să vadă că între frați — cum suntem noi, nu există hotare și că suntem un neam chinuit, care având oameni de o așa celebritate, suntem vrednici de o soarte pământească mai bună. Dar cu moar-tea lui și mai puțin poate acum v'ro strună să povestească povestea întunecată a pâinii amare, ce ne-o câștigăm într'adevăr cu su-doarea feții noastre, iar cântecul pătimirilor noastre azi stă înăbușit, căci neamul întreg se întreabă acum cu Psalmistul: „Cine-mi va da aripi ca de porumb, să sbor și să găsesc odihnă?” Această întrebare și-a pus-o neamul pe buze totdeauna și o pune și astăzi, căci rămâne mereu fără aceia, cari pot să-i dea un răspuns mângăietor prin munca lor. Abia dacă sunt doi ani și iată că un Liciu, un Cerna, Iosif, Chendi nu mai pot răspunde la această întrebare, și acum nici acela, care de fapt putea zice: Iată, eu am aripi ca de porumb, mi le-a dat o schinteie Dumnezeiască și sbor cu dănele ca să pro-cur neamului meu odihnă, adică cinste și mărire, cari aduc apoi odihnă unui neam plin de trezvie.

În această jale, aici în mijlocul sf. bi-sericii, trebuie să ne mai întrebăm, că în afară de naționalismul lui curat, oare ce li mai străbătea inima superioară? Răspunzând la această întrebare vom vedea și mai mult, că am pierdut un luceafăr al nădejdelor noas-tre, o adevărată inimă de creștin, căci, iu-biți frați, el era un suflet credincios, purta în sine temerea de Dumnezeu, ceeace se face evident din impresiile din văzduh, scrise cu atâtea însuflețire și inimă deschisă. Da, era temător de D-zeu, căci însuș spu-neas, că meșteșugul sburătorului e numai ceva frântură din schinteia D-zeirii, iar omul se simte atât de mic în fața acestei puteri, așa, că totdeauna vor fi picături de sânge la ceice se luptă cu văzduhul.

Deci regretatul Vlaicu poate fi luat ca model de fiecare fiu al neamului, atât ca muncitor pentru neam, cât și ca închinător la D-zeu.

Pentru tinerimea noastră întreaga apoi, el poate servi de exemplu, căci deși s'a făcut studiile la locuri străine de neamul său, a rămas totuși român și încă român

întreg, om al națiunii, al poporului, cătră care voia să alerge și în drumul său de pe urmă. Tocmai pentru aceasta am ținut noi să ne manifestăm azi sentimentele noastre de prăznuire față de dănsul și ne gândim, că numai atunci îl vom cinsti cu adevărat, dacă ne vom pune toate puterile să lucrăm pentru neam cum a lucrat dănsul, și nu vom uita niciodată, că el pentru aceea a luptat ca și noi să muncim.

Facem deci juruință sfântă aici în fața altarului, că îi vom păstra cu cinste memoria, cătă vreme vom trăi și în locul lacrimilor ce le stoarce durerea din ochii noștri, vom munci pentru neam ca să nu mai lăcrămeze. El nu mai vine între noi, nu-l mai vedem sburând la Blaj, la Hateg, Lugoj, Sibiu, Brașov, dar au rămas părinții lui năcăjiți, pe cari i-a iubit cu toată puterea. Dee unul Dumnezeu, ca să li-se ușureze în-tristarea, iar iubitului nostru Aurel să-i zi-cem: „In veci pomenirea lui”!

Dela despărțământul Săliște al „Asociațiunii”.

Raport către adunarea generală.

Onorată adunare! Ne-am întrunit în această sărbătoare culturală, ca părăsind pe câteva ciasuri toate îngrijorările vieții, să ne înfrățim pe de-o parte în sfaturi și gânduri bune, iar pe de altă parte, aflând starea culturală și materială a despărțămân-tului nostru, și găsind totul în bună rân-duială, să dati absolutor comitetului pe a-nul expirat 1912.

Ca și în anii de până acum, comite-tetul conștiu de problemele înalte ale Aso-ciațiunii, pe lângă desbaterile luate în cele cinci ședințe, ținute în decursul anului, pe lângă prelegerile ținute cu prilejul adunării generale din anul trecut, și cu alte ocazi-uni, a aflat de bine și de astădată, prin circulara Nro 68—1912 a convoca pe toți intelectuali celor 15 comune, aparținătoare despărțământului, la munca luminării și a propășirii, precum și a le împotrădi anu-mite rândueli privitoare la conducerea a-genturilor și în sfârșit prin cărți de valoare a premia pe cele mai conștiențioase dintre agenturi.

În întreg despărțământul avem 11 a-genturi. Numai comunele: Amnaș, Cacova, Galeș și Alămor nu sunt organizate în a-genturi. Nădăjdum că și acestea, cât mai curând, vor îndeplini cerința constituirii.

Agende oficiale ale acestora s'au ridicat la numărul de 75, cari toate s'au îndeplinit la vremea sa.

Nu am putea spune, că numărul mem-brilor ajutători e destul de multămitor.

Hotărârea comitetului central de-a da și țaranului posibilitate, sub titlul de „mem-bru ajutător”, a intra în rândul membrilor Asociațiunii și pe-o astfel de cale în schim-bul taxei minimele de 2 cor. a-l împreteni tot mai mult cu cetirea cărților bune, a fost bine primită de lumea doritoare de înaintare. Păcat însă, că intențiunile bune ale conducătorilor nu sânt totdeauna sprijinite de cei chemați.

Comitetul acestui despărțământ, ocu-pându-se mai de aproape cu această che-stie, s'a convins din praxa de până acum, că lucrarea de propagandă zace în mâinile conducătorilor firești, în mâinile preotului, notarului și învățătorului. În astfel de agenturi și comune, unde aceștia mână în mână au lucrat pentru răspândirea cărțicelor „Bi-bliotecii populare”, acolo s'a strâns un nu-măr multămitor. În acelea însă, unde con-ducătorii s'au multămit a-și îndeplini îndă-torirea prin o simplă aducere la cunoștință a apelului nostru fără să mai stăruie, stând de vorbă au aceia pe cari li știeau în stare mai bună arătându-le câștigul intelec-tual și moral ce li-l îmbie cetirea cărțice-lor ce le primesc, acolo nu s'a găsit nici un membru.

Părerea comitetului acestui despăr-țământ e, că nu poate să existe comună fie cât de mică și de săracă, să nu poată să fie prezentată prin 5—6 membri. Și fiindcă se găsește și în acest despărțământ agenturi ca: Aciliu, Armeni, Mag, Topârcea și Cacova în cari nu avem nici un membru ajutător, comitetul, aducând acest fapt la cunoștință adunării generale, apelează și cu acest prilej la stăruința conducătorilor și a fruntașilor comunelor aparținătoare acestui despărțământ, rugându-i pe toți, ca îndem-nurilor, apelurilor și circularelor centrale și cereuale să le dea atențiunea cuvenită, spo-rind numărul membrilor, îndeplinind cerin-țele lor, căci numai astfel ne vom putea apropia de țintele dorite.

Numărul membrilor ajutători e de 263. În Amnaș sunt 2, Alămor 7, Galeș 23, Gu-raraului 30, Orlat 23, Săcel 10, Săliște 91, Sibel 11, Tilișca 36, Vale 30. Mai mulți ca în anul 1912 cu 3, și mai puțini ca în anul 1911 cu 137. Față cu anul trecut numărul lor a crescut în Săliște cu 27, în Tilișca cu 18, în Galeș cu 2, în Orlat cu 1, în Săcel cu 8 și a scăzut în Armeni cu 45, în To-pârcea cu 7, în Alămor cu 1.

Ca membri ordinari, au răscumpărat la casarul despărț. chitanțele anului 1912: în Aciliu, Alămor și Amnaș nici unul, Armeni 3, Cacova 3, Gurarăului 7, Mag 2, Orlat 4. Galeș 4, Săcel 1, Săliște 22, Sibiel 5, Tilișca 6, Topârcea nici unul, Vale 4. În total în întreg despărțământul avem: 263 membri ajutători; 61 ordinari; 2 fondatori și 8 pe viață.

Bibliotecii sunt 33, cu 7992 de volume și 1960 cetitori. Și anume: Aciliu 400 vol. paroh. 300, școl. 100, numărul cetitorilor nu l-a indicat; Amnaș 76 vol., școlară cu 7 cetitori; Alămor nu a înaintat raport; Armeni 50 vol. paroh. 12, agent. 38, numărul cetitorilor nu l-a indicat; Cacova 750 vol. paroh. 275, școl. 485 cu 65 cetitori; Galeș bibliotecă paroh. și școl. nu a indicat numărul volumelor și al cetitorilor; Gurarăului 764 vol. paroh. 575, școl. 189, 200 cetit. Mag 197 vol., paroh. 60, școl. 137, cu 60 cet.

Orlat 553 vol. popor. 96, școl. 215, inv. 52, tiner. 110, cu 276 cetit. Săliște 2239 vol., paroh. 1302, școl. 506, casinei 120, cas. mes. 72, cas. econ. 77, agent. 85, cu 644 cetitori; Săcel școl. 200 vol. cu 100 cetit. Sibiel 987 vol., paroh. 495, inv. 215, tiner. 277, cu 162 cetit.; Tilișca 1001 vol., paroh. 48, școl. 530, inv. 53 cu 82 cetit.; Topârcea 394 vol. paroh. cu 60 cet.; Vale 381 vol., paroh. 227 vol., școl. 154 vol., cu 124 cetitori.

Cele mai multe dintre comune au răspuns și la punctul abonaților și cetitorilor de ziare. Astfel pe lângă numărul frumos al bibliotecilor, în despărțământ se găsește și 757 cetitori de diferite ziare. În Amnaș 6; Cacova 30, 28 Foaia poporului, 2 Libertatea; Gurarăului 89, 50 Libertatea, 39 F. p.; Mag 12; Săcel 15; Săliște 439, F. p. 180. Libertatea 138, Foaia Interesantă 65, Românul 70, Popor. Rom. 25, Înainte 15; Topârcea 17, 11 Foaia pop., 4 Pop. Rom., 2 Libert.; Sibiel 55 F. pop. 18, Libert. 1 Gaz. Trans. 1 Viitorul, 20 F. Inter.; Vale 40. În acest număr nu sunt socotiți intelectualii cu diferitele ziare cotidiene și reviste.

Privitor la analfabeți în urma îndemnurilor centrale și arhieresti s'au năzuit aproape toate comunele să înființeze astfel de cursuri. În cele mai multe s'a găsit numai un număr mic de bătrâni, cari din pricina bătrânețelor nu s'au prezentat. Cu rezultat s'a ținut în Sibiel, unde 7 bărbați în etate de 29, 44, 49, 63, 29, 49 și 53 de ani s'a prezentat regulat la cursuri și-au învățat scrisul și cetitul, dând la finea cursului examen. Asemeni în Săliște, unde an de an se instruează un număr considerabil de învățăcei străini intrați pe la diferitele meserii fără să cunoască taina scrisului și a cetitului. Cu rezultat multămitor a izbutit să instrueze pe doi analfabeți și conducătorii cursului agent. Gurarăului.

Pentru înzestrarea poporului cu tot felul de povețe trebuincioase în viață, pînă la înțelegerea credinței și a moralei, pentru trezirea conștiinței naționale, îndrăgirea meseriilor și a negoțului, îndrumarea la o economie mai rațională, îngrijirea sănătății, cunoașterea drepturilor cetățenești, dezvoltarea gustului de cetit și pentru imbrățișarea „Asociațiunii”, s'au ținut în Dumineci și sârbători, în toate comunele afară de Alămor, Topârcea și Săcel, 92 de prelegeri populare. Acestea s'au ținut: 7 de un protopop, 44 de 14 preoți, 31 de 19 învățători, 1 de un notar, 3 de 2 medici, 2 de un avocat, 1 de un direct. de bancă și de secretarul ambulant al Asociațiunii. După cuprins: 17 religioase-morale, 22 istorice, 18 din economie, 15 literare, 5 educative, 3 despre alcool, 4 igienice, 3 despre meserii, 1 despre procese și 5 s'au ținut cu schiopționul. În cele mai multe comune s'au întrecut prelegerile cu recitări și coruri de copii.

S'au organizat 7 sârbători școlare, 5 producțiuni teatrale, 2 concerte și 2 sârbări culturale...

Comitetul, într-una din ședințe ocupându-se cu munca dezvoltată și cu felul rapoartelor, premiază agentura Sibiel cu cărți în valoare de 18 cor. 50 bani, iar agenturilor: Cacova, Gurarăului, Tilișca și Mag, li-a trimis câte-o adresă de mulțumită.

Numărul reuniunilor sau al diferitelor tovărășii nu e din cel mai satisfăcător. Deși în cursul anului s'a înființat în Amnaș o „Reuniune de femei” pentru înfrumusețarea bisericii și a școlăi, în Armeni o tovărășie pentru asigurarea vitelor și alta sistem Raiffeisen, în Vale o agentură a „Ajutorului” din Șeica-mare, totuși mai sunt 6 comune unde nu avem nici un fel de reuniune.

Comitetul convins, că numai prin în-tovărășirea puterilor se vor putea ușura mai cu înleznie greutățile vieții, nu are cuvinte destule spre a recomanda înființarea lor în toate comunele.

Numărul și felul reuniunilor în întreg despărțământul se prezintă astfel: Armeni Reuniune de femei, Tovărășie pentru asigurarea vitelor, Tovărășie sistem Raiffeisen; Amnaș, Reuniune de femei; Gurarăului, Reuniune de femei, Corul adulților, Corul elevilor școlăi gr.-ort.; Orlat, Corul plugarilor, Reuniune de femei;

Săliște: 1. Casina română, 2. Reuniunea meseriașilor, 3. Reuniunea pompierilor, 4. Reuniune de cântări, 5. Reuniune de înmormântare, 6. Reuniune de înfrumusețare, 7. Casina economilor, 8. Casa de păstrare (Reuniune), 9. Poporul, societate pe acții pentru schimb și împrumuturi de bani, 10. Reuniunea pompierilor voluntari, 11. Însușire pentru valorizarea laptelui (Lăptărie); Sibiel: Cor școlar și bisericesc cu elevii școlăi; Tilișca: Reuniune de femei, Reuniune de înmormântare, filială a celei din Săliște, Cor de băieți; Topârcea: Reuniune de femei, Tovărășie pentru asigurarea vitelor; Vale, O agentură a „Ajutorului” din Șeica-Mare. În total 25. Nu avem nici un fel de reuniune, în comunele Aciliu, Alămor, Cacova, Galeș, Mag și Săcel.

Averea și starea casei cu finea anului 1913 este următoarea:

Intrate. Depunere cu finea anului 1911 K 638-73. Taxă dela 70 membri ordinari K 700.—. Taxa dela 190 membri ajutători K 381.—. Ridicare din depuneri pentru schiopțion K 530.—. Împrumut p. schiopțion dela cassa de păstrare K 200.—. Comitetul central pentru prelegeri K 100.—. Venit dela ședința literară ținută în memoria lui Barițiu K 107-40. Restituire din prețul schiopționului K 28-34. Interese după depuneri K 16-07. Suma K 2711-54.

Ieșite: Depunere cu finea anului 1911 K 648-73. Comit. Cetral taxa dela 7 mem. ordin. 560.—. Comit. central taxa dela 190 membri ajutători 305-20. Prețul schiopționului și diapozițivelor 794-09. Depuneri la cassa de Păstrare 267-40. Interese capitalizate cu finea anului 1912 K 16-07. Prețul unor foi volante K 5-50. Cheltuieli și porto postal K 16-48. Suma K 2648-47.

Bilanț: Intrate: K 2711-54. Ieșite: K 2648-77. Cassa rest K 62-77, iar depunerea despărțământului cu finea anului 1912 e: 402-20.

Anul 1912 îndeplinește o dorință veche a despărțământului, înzestrarea lui cu schiopționul. Comitetul la acest loc prezintă cheltuielile avute cu procurarea și înzestrarea schiopționului, cu diapozițivele trebuincioase. Iată-le:

1. Aparatul, cu tot ce aparține lui, costă K 433-70. 2. Vama părților nescutite K. 8-71. 3. Transportul Brașov-Săliște K 68-40. 4. 24 diapozițive cu vederi din orașele cele mai mari ale Europei K 50.—. 5. 29 diapozițive din viața nat. cult. și econom. a României K 62.—. 6. 38 diapozițive din Viața lui Isus K 130-08. 7. Porto și comanda diapozițivelor K 7-85. Suma: K 760-74.

Aparatul, cu cele 91 de diapozițive ce le are, a costat deci despărțământul nostru, suma de K 760-74.

Prelegeri, pe lângă cele 5 amintite, s'au mai ținut 6 în primăvara anului curent și anume, 2 în Sibiel, 1 Săcel, 1 Mag, 1 Amnaș și 1 Aciliu. În total s'au ținut 11. Și având parte de unul din cele mai bune schiopțioane, toate cu succes deplin.

Celce s'a interesat atât de mult, să aleagă pe seama despărțământului unul din cele mai bune aparate e dl Aurel Ciortea, profesor în Brașov, care cu multă prevenire a stat la dispoziția despărțământului nostru. Comitetul își îndeplinește o plăcută datorie, când prin acest raport, propune ca să i se aducă dlui profesor Ciortea și din partea adunării generale cele mai călduroase mulțămite pentru ostăneala nepregătită pusă în folosul despărțământului „Săliște”.

On. adunare generală! Rostul rapoartelor e cunoscut. Se alcătuesc, în scop să se înființeze toate lucrările cu părțile luminoase și umbrase ale unei societăți.

Menirea ei, societatea o va ajunge atunci, când membrii săi nu se vor mulțami numai cu cetirea și luarea la cunoștință a unui raport, ci când izbânda și răsușită ajunsă de unul sau altul va fi deopotrivă pentru toți îndemn de întărire și însuflețire spre o muncă și mai rodnică.

În astfel de nădejde vi se prezintă acest raport.

Săliște, în 25 Septemvrie 1914.

Dr. N. Calefariu
direct. desp.

Ioan Popa
secretar.

AVIZ.

Adunarea generală ordinară de toamnă a comitatului Sibiiu se va ținea *Luni în 6 Octomvrie a. c. la orele 9 dimineața*. Având în vedere obiectele importante din ordinea de zi, sunt rugați membrii a se prezenta în număr cât se poate de complet.

Consfătuirea membrilor români va avea loc *Luni, în 6 Octomvrie, dimineața la orele 8 în în localul casinei române din Sibiiu.*

Sibiiu, în 30/IX 1913.

Biroul.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare

On. membri ai despărțământului V. Săliște al „Asociațiunii”, precum și toți sprijinitorii culturii poporului nostru, sunt rugați a lua parte la „Adunarea generală”, ce se va ține în 12 Octomvrie st. n. a. c. la orele 1 și 1/2 d. a. în comuna Orlat, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Cuvânt de deschidere, „Însemnătatea Asociațiunii și îndrumări igienice, de Dr. Nicolae Calefariu.
2. Raportul general al comitetului.
3. Alegerea a 2 comisiuni: Pentru cenzurarea socotelilor, și înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
4. Prelegeri;
 - a) „Din trecutul Orlătenilor”, de Dr. Ioan Lupaș;
 - b) Despre „Afaceri judecătorești”, de Dr. Nicolae Petra;
 - c) Viața lui Isus, prelegere cu schiopționul, de Ioan Popa;
5. Rapoartele comisiunilor alese sub pct. 3;
6. Alegerea comitetului pe un nou period de trei ani;
7. Eventuale propuneri;
8. Închiderea adunării.

Săliște, în 25 Septemvrie 1913.

Dr. N. Calefariu
direct. despărț.

Ioan Popa
secretar.

NOUTĂȚI.

Viriliștii români ai comitatului Sibiiu pe anul 1914 sunt următorii: Înaltpreasf. Domn Ioan Meșianu mitropolit, 5098 cor., Parteniu Cosma directorul „Albinei” 4428 cor., George Imbăruș inginer 1901 cor., Petru Comșa comerciant 1399 cor., Dr. Ilie Beu medic 1093 cor., Dr. Vasile Preda avocat, 1064 cor., Dr. Ioan Fruma avocat 1059 cor., Ioan de Preda avocat, 1043 cor., Dr. Octavian Russu avocat 1033 cor., Nicolau Vidrighin antreprenor 1017 cor., Samuil Gangolea fabricant 976 cor., Dr. Ilie Iancu medic 920 cor., Alexandru Lebu 903 cor., Ioan B. Boiu paroh ort. 862 cor., Marcu Jantea presbiter 859 cor., Dr. Nicolau Comșa medic 831 cor., Ioan Mihailu hotelier 754 cor., Stefan Moga m. franzelar 586 cor., Iosif Joandrea antreprenor 558 cor. și Dr. Ioan Elekes medic 552 cor.

Distincțiuni. Majestatea Sa Regele Carol al României a conferit medalia „Meritul comercial și industrial” clasa I. următorilor fruntași: Ioan I. Lăpădatu, director gen. al „Băncii generale de asigurare” și secretar al „Solidarității”, Sibiiu; Alexandru Lebu, mare proprietar, președintele consiliului de direcțiune al „Albinei”, Sibiiu; Dr. Coriolan Pop, directo al executiv al „Bihorenei”, Oradea mare; Sava Raicu, directorul executiv al „Victoriei”, Arad, și Ioan I. Vulcu, mare comersant, Orăștie.

Din Bucovina. Ziarele românești bucovinene au apărut în editii încadrate în negru la vestea, că guvernul austriac, desconsiderând drepturile bisericii române din Bucovina, a numit pe ruteanul Artemon Manastyrski în scaunul de vicar general al bisericii ortodoxe. Se ridică, din partea românilor, energice proteste împotriva numirii lui Manastyrski, pe care declară că nu-l vor recunoaște de vicar general.

Dela Academie. Vinerea trecută la orele 2 după amiază Academia Română a ținut o ședință publică, în care dl N. Iorga a făcut o comunicare despre istoria evreilor în România.

Direcțiunea financiară din Sibiiu aduce la cunoștință publică, cumcă orele oficiale, cu începere din 1 Octomvrie n. c. sunt în zilele de lucru dela 8 până la 2 d. a., iar în Dumineci și sârbătorilor dela 9 până la 12.

În memoria unui ziarist. Într-una din zilele lunii viitoare se va face desvălrea bustului ridicat la Șiria în amintirea lui Ioan Rusu Șiriamu. Comitetul organizator al sârbării a trimis invitații la mai mulți fruntași din țara românească, ca să participe la festivitate.

† Ioan Bărescu, inv. penz., redactor al „Poporului Român”, după lungi și grele suferințe și-a dat sufletul în mâinile Creatorului Duminecă dimineața la 6 ore, în al 46-lea an al vieții sale. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre veșnica odihnă în cimitirul gr.-or. rom. din Făgăraș Marti în 17/30 Septemvrie a. c. la 3 ore p. m. Fie-i țărâna ușoară!

Întâlnire colegială. Absolvenții anii școlar 1902/3 de la gimnaziul din Blaj, sunt rugați pe această cale să participe la întrunirea colegială de 10 ani, care se va ține la Blaj în ziua de sf. Dumitru 8 Noemvrie st. n. 1913. — Alexandru Rusu, Adrian Opoiu, Aurel Esca.

Dela românii din America. Dumineca de 31 August — scrie „Glasul vremii” din Jounstown, — a fost pentru toți românii din Cleveland, o zi de mare însemnătate, o zi de mare sârbătoare. Clopotul bisericii „Sf. Maria”, la orele obicinuite, a dat semnul de chemare tuturor iubitorilor de biserică, cari întruniți în casa Domnului au sârbat pentru prima dată „Sârbătoarea jertfei”. Pe la orele 10 biserica era ticsită de lume. Liturgia s'a celebrat de către preotul local, părintele Ilarie Serb, și părintele adm. prot. Ioan Podea. În decursul liturgiei s'a cetit o frumoasă rugăciune pentru toți binefăcătorii bisericii, iar la sfârșitul liturgiei s'a făcut parastas pentru membrii răposați. La pricază pâr. Ioan Podea a rostit o frumoasă și pătrunzătoare predică, îndemnând pe credincioși să-și păzească biserica, ca pe cel mai scump odor. După parastas a mai rostit o scurtă vorbire și părintele Ilarie Serb, apoi a plecat fiecare la casa sa, ca după câte-va ore să se întâlnească iarăși cu toții. La petrecerea de după amiază a rostit o duioasă vorbire dl Iridon, președintele comitetului parohial, care în scurte și frumoase cuvinte a făcut istoricul bisericii din Cleveland, și a mulțumit pâr. Podea, ca preotului vrednic, care a scăpat-o dela peire, apoi părintelui Ilarie Serb, ca preotului care a întreprins o colecție reușită, — a mulțumit la urmă și comitetelor parohiale și colecțiilor și tuturor acelor, cari au jertfit mult sau puțin pentru această biserică.

În amintirea lui Caragiale. În luna Iunie a anului 1912 a murit marele poet al comediei și al dramei românești Ioan Luca Caragiale. Cele trei teatre naționale din București, Iași și Craiova, ca să-și manifeste adanca lor admirațiune pentru maestrul coborât pe vecinicie în pământul țării sale, — au reprezentat în șir, la începutul stagiunilor, celebrele sale comedii „Noaptea furtunoasă”, „O scrisoare perdută”, „Conu Leonida față de reacțiune” și drama „Năpasta”. Iar publicul din România se ducea în acele seri la teatru, ca la biserică, ridicând astfel altare de căldă admirație pentru marele scriitor. Și noi, Românii din Ardeal și Ungaria, admirăm pe Caragiale. Dar neavând teatrul nostru nu am putut evoca pe scenă galeria lui de eroi și tipuri, decât în reprezentațiile de diletanți. Pe la începutul lunii viitoare, cum am anunțat, sosește o trupă sub direcția dlui Victor Antonescu, în frunte cu artiștii: Ioan Brezeanu, Maria Ciucurescu, cari au creat celebrele roluri ale lui Cațavencu, Nae Ipingescu, cetățeanul turmentat, Ioan, Coana Zoitica, din nemuritoarele piese ale lui Caragiale. Trupa din țară va juca aceste piese într-o ideală interpretare. Publicul nostru va azista, nu ne îndoim, în număr cât mai mare la aceste reprezentații, ce se vor da în lunile Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Osândit. Atentatorul Stefan Doicici, care în 18 August rânise greu pe comisarul regal baronul Skerlec, trăgând asupra-i un foc de revolver, a fost osândit de tribunalul din Agram la temniță pe șasesprezece ani, și anume pentru vătămare de maiestate, pentru turburarea ordinii publice și pentru încercare de asasinat.

Seară de cunoștință. Tinerimea universitară română din Cluj își va ține seara de cunoștință Marti în 7 Octomvrie n. în sala mare a hotelului Central din Cluj; ear cea din Budapesta se va întruni Sâmbătă seara în 4 Oct. n. în sala mare dela „Saskör”, IV. strada Irányi 17.

Mersul trenurilor nu se schimbă. Direcțiunea căilor ferate de stat ungar a publicat mersul de eamnă al trenurilor, din care aflăm că pe liniile ardeleni nu s'a produs nici o schimbare, afară de sistarea obișnuită a trenurilor de băi.

Călătoria între Viena și Budapesta. Trenurile accelerate fac drumul între Viena și Budapesta în timp de 4 ore 20 minute. Ministrul de comerț a luat măsuri, ca trenurile accelerate între cele două capitale să circuleze mai repede, și anume în 3 ore 30 minute. Această înnoire se va introduce cât mai curând.

Teatru în Sibiiu. Aseară, Marti, s'a dat o reprezentație festivă în onoarea ministrului de culte Bela Iankovich, care cu suita sa a ascultat actul prim al piesei „Prințesa, operetă de Lehar. Astăzi se joacă „Păpușica (Buki) a treia oară; Joi: Floarea aurie, operetă, în care va cânta ca oaspe dl Horvath dela un teatru din capitală.

Nr. 741/1913 prtb.

(270) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională greco-orientală din **Feriház** (fehérégháza), protopresbiteratul tractului Sighișoara, se escrie conform veneratului ordin consistorial din 9 Septemvrie a. c. Nr. 11844 Școl. 1913 concurs din oficiu cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1200 coroane salar fundamental solvibil din repartitie dela popor și din ajutor din centru, eventual din ajutor de stat. Relut de grădină 20 cor. și cvartir în natură.

Pe lângă datorințele impuse prin lege, învățătorul ales este obligat a instrui și conduce elevii la serviciile divine în Dumineci și sărbători, și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul ferilor mari.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să se aștearnă subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Sighișoara, 12/25 Septemvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Ad. Nr. pp. 1060/1913.

(269) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din comuna **Mănăsturul-ung.** declarat de vacant prin veneratul ordin consistorial din 6 Iunie a. c. de sub Nr. 6934 Școl. prin aceasta să deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salar anual de 600 cor. dela comuna bisericească solvit în rate lunare.

b) Cvartir liber în edificiul școalei cu grădină de legumi.

c) Întregirea recerută a salariului se va exopera pe baza documentelor alesului.

Reflecții la acest post, au aș așterne subscrisului cererile, instruite conform normelor în vigoare până la termenul susindicat.

În fine să notează, că alesul învățător va fi dator să cânte cu elevii răspunsurile liturgice în zile de Dumineci și sărbători.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Clujului.

Cluj, la 10 Septemvrie 1913.

Tulu Roșescu
protopresbiter.

652/1913

(260) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător al școalei noastre din **Costeni** (Kosztalfva), protopresbiteratul „Cetatea-de-peatră”, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul e: 300 cor. dela comuna bisericească și 900 cor. ajutor de stat, votat deja sub Nr. 2506/1913.

Cvartir în natură și 20 cor. relut de grădină.

Rugările de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápós) 4/17 Septemvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului „Cetatea-de-peatră”, în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 368/1913.

(256) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din **Petroșeni**, din protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs din oficiu cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” în conformitate cu ordinul consistorial din 23 August v. a. c. Nr. 11.129 Școl.

Emolumentele sunt: 600 cor. dela popor prin repartitie, iar restul se cere dela stat; cvartir și lemne de foc.

Învățătorul ales e obligat a forma cor bisericesc.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul prescris, iar concurenții se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Hațeg, la 31 August v. 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Hațeg:

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 857/1913.

(262) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Sâmbenedic**, -- devenit vacant prin moartea parohului Vasile Nistor, -- se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare în termenul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta pe lângă restricțiunile regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, predica și oficia.

Cetatea-de-baltă, 6 Sept. 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Târnava în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 630/1913.

(237) 3—3

Concurs.

Devenind vacant postul de paroh în parohia de clasa a II-a **Miluan**, protopresbiteratul Ungurașului prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii preoțești.

Dela concurenții se recere pregătirea completă pentru parohii de clasa a II-a

Cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare se vor înainta în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar reflecții la acel post, cu prealabilă înștiințare cerută în scris dela protopresbiterul tractului se pot prezenta în parohie pentru a cânta, cuvânta eventual, a slugi sf. liturgie.

Fizeș Sânpetru, 16/29 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 684/1913 protb.

(243) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante **An-drașfalău** (Székely-Andrásfalva) în sensul Veneratului ordin Consistorial dto 13 August a. c. Nr. 10.606 bis., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fașionate în coala B. pentru congruă.

Cererile concursuale instruite conform prescrierilor în vigoare, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar reflecții, -- cu știrea subscrisului, -- să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din loc, spre a-și arăta destoinicia în cântare, tipic, cuvântare sau celebrare și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, în 20 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 554/1913.

(253) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiilor de cl. III. mai jos înșirate, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Almașul sec** cu fil. **Cozia**, devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Ciutea.

2. **Certeșul-de-sus**, devenită vacantă prin moartea parohului Petru Gabor.

Emolumentele în ambele parohii sunt cele fașionate în coala B.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar reflecții să se prezinte în parohii pentru a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Deva, la 27 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Deva, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 975/1913

(267) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din comuna **Perșani**, tractul protopresbiteral al Făgărașului, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar fundamental 1000 cor, din cari 600 cor. dela popor, restul întregire dela stat votată deja.

Învățătorul ales este dator a conduce copiii în Dumineci și sărbători la biserică, a forma cor și a cânta cu ei la sf. liturgie și a ține școală de repetiție și strana când va fi lipsă.

Cererile să se înainteze subsemnatului oficiu cu termenul deschis, iar concurenții să se prezinte în comună, spre a face cunoștință cu poporul și să cânte în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Făgăraș, la 23 Septemvrie 1913.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 571/1913

(258) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din comuna **Presaca**, tractul protopresbiteral al Abrudului, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acet post sunt:

Salar fundamental 1200 cor., din cari 600 cor. dela popor, restul întregire dela stat votată deja prin rescriptul ministerial din 4 Iunie a. c. Nr. 77,274, cvartir și lemne de foc 2 stângini sau în bani 30 coroane.

Învățătorul ales este dator a conduce copiii în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie și a ține școală de repetiție.

Cererile să se înainteze subsemnatului oficiu cu termenul deschis, iar concurenții să se prezinte în comună, spre a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 1 Septemvrie 1913.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștință, cu 15 Septemvrie a. c. am deschis în **Heidengasse Nr. 10** un

(266) 2—3

Atelier de croitorie

împreună cu o școală de cusut și croit. Imi permit a mai observa, că pe baza cunoștințelor mele câștigate în Berlin și Viena sunt în stare a împlini toate lucrurile încredințate mie cu cea mai mare exactitate și punctualitate.

Bojena Bărdaș recet Trnka.

Sibiu, Heidengasse Nr. 10.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Notițe

despre

întâmplările contemporane

scrise de

Ioan cavaler de Pușcariu.

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fil.

Legat cor. 3.50 + porto 30 fil.

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra linitelor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumuseții și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic întrate necondiționat se confirmă, a 80 de bani bucata se află în farmacie, drogherii și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în tuburi a 70 fil. se află pretutindeni.

(48) 29—40

REVERENZII!

Premiat:

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală” I. PETRASCU

Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stofe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. —

Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate.

(90) 16—

Spriginiți industria română.

Premiat:

Expoziția universală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur.